

VÅRSOL OG PÅSKE I TRØNDELAG

AV EDVARD LØCHEN

Det er sol og vår over Trøndelag. Nede i Merakerdalen står selje og asp i full sprett, og bjerk og or ruller raklerne ut som små gule fossefall fra gren og kvist. Litt varme til, og blomsterstøvet fra de overdådige hanrakler vil ryke om kroner og kratt og nå de små hunblomster som sitter pent og beskjedent, men allikevel røde og spendte på å gi sitt ja til livet og våren. Fra toppen av flaggstangen nede på gårdsplassen sender stæren sine første forsiktrige fløitetoner.

Ennu er nattekulden sterk og fjellet er nær innpå her nord. Tregrensen ligger bare fem-seks hundrede meter høit og nåes efter en god times gang op gjennom lien fra Stjørdalselven ved Meraker. Meget skog blir det allikevel i dalen med sidedaler. Meraker Bruks eiendom som fatter om det meste har et effektivt skogareal av omkring 135,000 mål. Dertil kommer det mangedobbelte i myr og fjellmark. Som vi drar op gjennom lien mot Fonnfjell forklarer forstmesteren oss om grensevakten mot fjellet: Vind og vær tar nok hårdt, men mere lumsk er væten som siger nedover dalsidene. Den gjør grunnen myrlendt og kald, skogen sykner og taper land. Men så trær menneskene til med grøfting og skjærer myrene av. Vannet ledes bort og kaldvatten-siget mot skogen stanser. Vi ser hvordan den tar sig op, først i grøftekanten og efterhvert langt nedover. Bare siste år er der gravet ialt omtrent 3 mil grøft på brukets eiendomme.

Vi snur oss mot bygden hvor det ryker av verkene ved Kopperåen. Der laver de karbid, silicium og et kromprodukt til rustfritt stål. Råstoffer hentes tildels like fra Indien og Afrika. Forstå

det hvo som kan, men amerikanerne overtok verkene i 1930 — og det går. Der finnes ikke arbeidsløshet i bygden, og skatteprosenten er sunket fra 14 pct. i 1929 til 13,5 pct. i 1930, og videre til 12,5 pct. i 1931.

Provianten kommer frem til Nedal.

Men bygdas gamle kobbergrube ligger øde og forlatt. Forfalne og tomme står bygningene, knuste ruter, rester efter gammelt maskineri og taubaner minner om alt det som engang gikk. Finnes der noe mere forlatt, øde og heslig enn et slikt nedlagt arbeidssted? Livet er sluknet — forrådnelsen er igang, det tar for lang tid før vår nådige moder jord får dekket det forgjengelige.

Efter krigen sluttet dette verket som så meget annet av denslags — også av det gamle. Vi står jo i gammelt bergmannsland, og dernede ligger gården Merakernes — hovedkvarteret fra gammel tid. «Comtoir» står det ennu på en dør. — Hit kom i 1870-årene en ung student med sin onkel på besøk. Den gjestfrie og selskapsyke vert tok sig såre vel av dem — og sig selv. Så høit steg efterhvert gjestevenskabet og stemningen at verten nektet sine gjester å få reise. Det var ikke hest å få. Tilslutt måtte trillen i nattens mulm og mørke kjøres frem nede på landeveien, og i et ubevoktet øieblikk snek så gjestene sig ut haveveien ned gjennom den gamle poppelalléen. — — —

Men også idag står gjestevenskabet høit i Meraker — og gjestene føler ingen trang til å stikke av. Så er det også påske! Og hvad er det ikke for en forunderlig tid. Nedslitte og dagtrette byfolk sjangler ut av kontorene efter lange vinteren, halvt motvillige fordi de «ikke har tid» driver de på med forberedelsene. — Men kommet op på fjellet er de som unge sluppet av fjøset. Er det luften som gjør det eller er det lyset? Det er likesom da-

gene igjen begynner å sprette og gro omkring den avblekede vane-gjenger og hverdagssliter. Det er på engang fart og fylde i tiden slik som i barneårene. Morgenen stiger ny og frisk som var den aldri oplevet før, dagen er full av liv, av handling og av nirvanas fred — et *aktivt* nirvana, hvor hverdagens tusen uroskapende bagateller sprekker som troll i solen, og hvor selv sorgene kan senkes i berg. Og kvelden er full av mystikk og eventyr, av tindrende galskap og glede. — Og tilsengs går en spendt på hvad neste morgen vil bringe.

Sevjen stiger op i trærne og livsgleden i menneskene. Det skal bare lite til så foller de sig helt ut. — Den tørre buksebakkblanke kontorfullmektigen blir sprek og vittig. Sneen fyker av løipa bak ham der han setter ut over fjellsiden og om kvelden spruter det vitser av ham som gnist av granleggen på peisen. Merkelig — det kommer som et eget skjær over alt — dårlige vittigheter synes gode — og de gode — fabelaktige! Og kvinnfolkene — det er som i «Smeden som de ikke torde slippe inn i helvedet»: Gamle kjerringer blir som unge — og de unge — å Gud bevare mig vel!!

Menneskene forstår igjen å leke fri for de helst mer og mindre innbildte vanskeligheter, bekymringer, fordomme og allehånde forestillinger som de ellers synes sig forpliktet til å se livet igjennem. De føler solens varme. De fylles av viddens luft, og det er dem nok. De sliter kanskje også i storm og skodde og har det på sitt vis riktig vondt stundom. Men allikevel! Det er livet i sin mest umiddelbare og likefremme form. De fornemmer direkte. De drar som mennesker, *bare* mennesker, enkle men sterkt følende, under en virkelig himmel befriet fra bymenneskets kunstige horisont. — —

Latterlig, hvor reflekterte vi bymennesker blir. Men jeg får trøste med at dette er *efter*-tenkning.

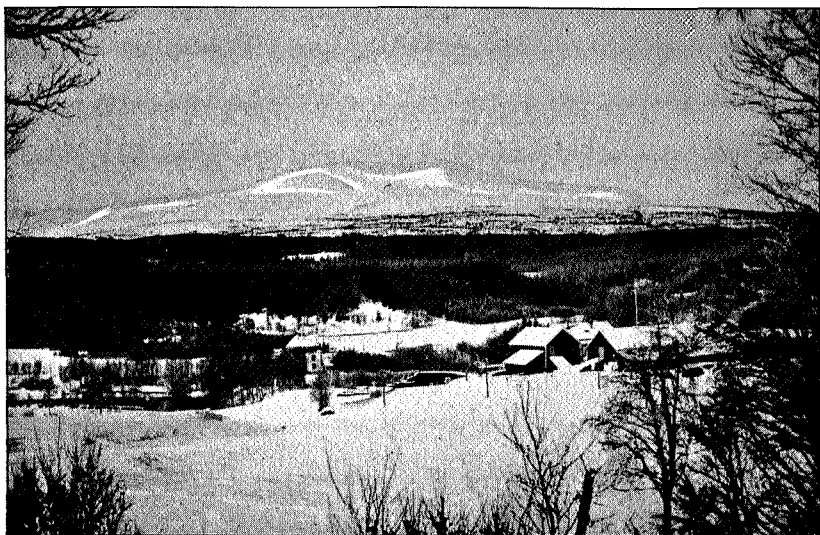
Vi var jo på vei opover Fonnfjellet som stiger mektig op over Merakerbygden rett i syd. Høiere enn 1100 meter er ikke dette fjellet. Men når en drar over og ut fra Stjørdalselven i 100 meters høide så blir stigningen imponerende. Og så er det jo nordenfjells og ikke langt fra havet. Sneen og fjellet bærer merker av ubendig vær. Skavlene vokser på sine sine steder op til veldige

dimensjoner, og på andre steder har stormen skuret fjellet blankt. Islagt stein stråler og skinner i solen.

Opper går det — vi har lagt skogen bak oss efter en god times gang og vi har passert den nedlagte Fonnfjell-grube. Nu arbeider vi oss mot selve toppen, med sin veldige fonn innunder. — Denne fonnen ja, den kan også fortelle litt om menneskene og om tiden: Det var vel sådan litt over århundredeskiftet, grubene var i drift dengang, og nede på bruksbygningens veranda sat noen menn og drakk i sommernatten. Vidunderlig kan den være en slik lys sommernatt i Meraker — og gjennom bjerkeløvet skinner sneen fra Fonnfjell. Merkelig liten syntes fonnen det året. Det blir snakk om at for engangs skyld skulde den forsvinne, — der snakkes og veddes og neste dag sendes 30 mann tilfjells med hakker og spader. Men fonnen blev!

Vi står ved varden og nyter det strålende utsyn. Skar og stup i syd og vest. Langt derute skimter vi Trondhjemsfjorden. Øiet følger dens retning utover og vi aner hvor den ligger «byen» hvis navn selv ikke nu bør nevnes, hvis man da ikke vil risikere å tråkke en eller annen trønder på tærne. I syd-vest har vi Trollheimens præktfulle fjell. I syd vidder og fjell mot Selbu og Tydalen, og som et strålende sneslott troner «Fongen» i solen. I øst ligger alle Kjølffjellene. — først og fremst Sylene hvis takker skjærer som sagstål mot himlen. Vi finner fjelltoppene og stanser et øieblikk ved de kjente fjell Klukken (Glucken) over Storlien og Åreskutan, og så søker øiet nordover viddene mot Verdalen hvor «Hermansnasi» raker op som en veldig varde.

Turen ned fra Fonnfjell — 1000 meters fall — er det ideelle slalomrenn. Til å begynne med under utførelse av ytterste forsiktighet — efterhvert dristigere. Bare vår tyskettede følgesvenn skyr alt som forsiktighet heter. Med svær fart setter han utfor, hopper mestendels bautene rundt og sees snart som en prikk under oss. — Det var vaskeekte slalom! Og løperen hedres med titelen «Quersprungspringer» — et navn som dog selvsagt ikke blir stående lenge, men allerede i påskeaftenskantaten er oppnorsket til «Tverrkastspretten». Men fort går det fra Fonnfjell selv for en almindelige skiløper. Intet annet steds har jeg oplevet at det raske fall får det til å kneppe i trommehindene.

Fondfjell.

Med den vandrelyst og uro i blodet som våren gir kom vi til Meraker med planen om å bruke en 2—3 dager av påskens otte til en lengere sammenhengende tur. Men forstmesteren frister: Hver dag skal jeg føre dere til nye fjell og nye vidder. Er det såmeget om å gjøre å få ligge natten over i overfylte turisthytter og trange stuer? På ekte sakførervis eraktes: Spørsmålet utstår. Avgjørelsen vil bero på om øieblikket kommer da tiden saktner og vi føler lengsel etter nytt land. — Men forstmesteren er en fremragende strateg som opererer ypperlig på de innre linjer. Han kaster sine tropper i øst, vest, syd og nord — han utnytter kommunikasjonene og undser sig enn ikke for en dag å kjøre «hæren» over grensen pr. jernbane — en annen dag pr. bil langt op i en avdal. — 8 dager blir korte — vi får ikke pust for oss og den 8de dag ruller han op en rekke av nye fristende turer som står igjen til *neste gang*.

Meget land er det å fare over her i «Trondheimen — Norges hode» — som det heter i Fagrskinna, og vei og sti, ødemark og fjell reiser minnet om det som var — knytter tankens stier mellom nutid og fortid.

Mange navn minner om grenseland og krigersk strøk. — Nu tenker jeg ikke nettop på slikt som kneiken i skiruten Storlien—Meraker som kalles «Svenskefallet». Som navnet «Damefallet» i Vestre Aker står som et utslag av guttestolt selvhøvdelse overfor det svake kjønn, så er dette «Svenskefallet» et moderne slag i bordet for vår nasjonale overlegenhet på ski. Nu har jeg riktignok oplevet — — nei, la mig ikke begå synden mot den nasjonale helligånd. *Utad* får vi da ihvertfall stå enig. Ikke med et ord skal jeg antyde hvad jeg har oplevet i «Svenskefallet»!

Nei, de gamle navn som minner om virkelige feider og om forna da'r, det er ord som «Vegterhaugen», «Krigshaugen», «Trefning», «Tevldalen», «Hermansnasi» o. a. Og som et pust av tradisjon og historie står der fra de gamle fjellovergange over «Kjølen». Rett øst for ennen av Stjør- og Meraker-dalen har vi «Skurdalsporten» («Stjørdalsporten») Her fo'r i 1177 kong Sverre inn i Trøndelagen til kamp og til hyldning på Øreting efter sin ferd sydfra gjennom Sverige. Og her drog i 1449 Karl Knutson Bonde, nykronet i Trondhjems Domkirke, på vei til Sverige. — Blank og fro i sinn tør han ha vært den edle herre. 15 mil red han på en dag! Fra Trondhjem gjennom Stjørdalen, Meraker og Skurdalsporten inn til Dufved i Jemtland. Så sier folkevisen:

«I fem stunder konungen reed
Ath Stjørdal, ath Elfven then leed
oc intil Møraker;
Litzla stund hvilade han ther Oc kom
til Dunede
Føratt minatt thet skedde.»

Litt lenger nord har vi overgangen ved Skalstugan inn i Verdalen, Hellig Olavs vei til Stiklestad og Armfeldts vei til Trondhjem 1718. Og lenger syd ved Sylene har vi «Skardøren» og «Ekordøren».

Dører og porter har disse fjellskar vært — både til godt og til ondt — og vel mest til det første. For Jemtland som vi har rett innenfor oss i øst og Herjedalen litt lenger i syd, de har jo i århundreder vært norsk land. Og i ennu meget lengere tid har disse landsdele hatt naturlig samkvem og handelsforbindelse med Trøndelagen.

Menneskene dragés nu engang mot havet — dit fører handelens veie sier realhistorikeren — og fra Jemtland er veien til Trondhjemsfjorden ikke så lang. Levanger var kaupangen og dit for jemtterne for å handle ved markedstid. En liten pike som nu har passert de 75 år har fortalt mig at hun stod i vinduet hjemme i prestegården på Levanger og så på de mange rare markedsskikkelserne — jemtterne i svære ulveskinnspluser — og aller best husker hun en lapp i en pulk trukket av en hvit ren.

Innmarsjlinjen i Meraker kan gjøres særlig interessant gjennom minnerike trakter. Noen år tilbake for vi slik en påske to i følge: Nattoget fra Oslo til Støren. Ombytte der ved 6-tiden om morgenen over til sydgående Rørostog som vi fulgte opover Ålen og Holtålen til Reitan i Gauldalen. Vi gikk så litt op i nordre dalside — tildels langs taugbanen til Kjøli grube, og passerte denne ut mot ettermiddagen — for så videre over Glommas aller nordligste kilder nord for Riasten, som vi så ned på, og nådde den hyggelige Stuedal gård i Stuedalen mot kveld efter en dagsmarsj på ca. 35 km. Stuedalen er en sidedal til Tydalen, og veien er ikke langt til Østby, der Armfeldt natten til 1. januar 1719 tok opp på fjellet igjen på tilbakemarsjen efter å ha passert fjellstrekningen mellem Holtålen og Tydalen, og der å ha hatt sitt første drepende møte med vinternatten og stormen under Bukhammerfjellet. Armfeldttradisjonene er ennu levende her i dalen. Et svensk gevær er brukt som støtte i en gammel peis på Stuedal, og vi får høre om hvorledes Armfeldt da han drog nordover mot Essandsjøen og grensen tok med sig bonden på Østby som veiviser og hans kone som gissel. Da stormen begynte på fjellet syntes imidlertid Armfeldt synd på konen og lot henne snu. Som hun på hjemveien passerte de marsjerende kolonner trakk noen soldater vantene av henne, men hun kom ellers vel hjem.

Et merkelig felttog var dette Armfeldts og interessant å følge. I 1919 har en svensk militærforfatter Gustaf Petri i boken «Armfeldts Karoliner, 1718—1719,» gitt en inngående og i høi grad leseverdigg skildring av det hele. Som en «lek med Karl den Tolvtes sverd» tør vi vel betegne forfatterens teorier om at planen med Karl XII's og Armfeldts innfall i Norge var å fortsette over til Skotland med en 6—8 tusen mann for der å støtte tronpreten-

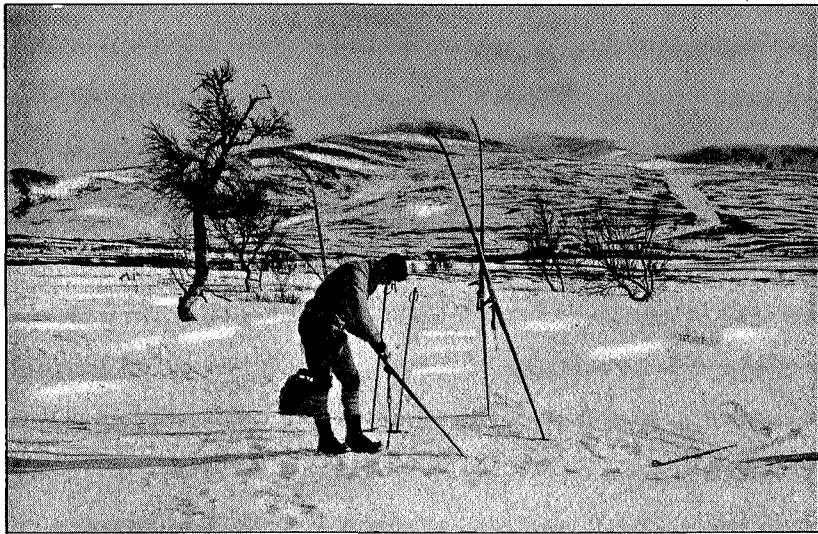
denten Jacob Edward Stuart i kampen mot kong Georg. Som Kurfyrst av Hannover hadde Georg røvet Sverige for de viktige tyske støttepunkter Bremen og Verden. Men ihvertfall merker man stadig bak Armfeldts foretagende pusten fra den gale, geniale ødelegger og heltekonge, den forgudede og fordømte *mannen*, hvis vilje bare kulen stanser. Vi følger forberedelsene til utrustningen av hæren på over 10,000 mann og 7000 hester som skal samles i den ytterste fjellbygd opunder grensen ved Dufved skanse: Landet er utpint av krig og nød, i distriktene mangler endog såkorn, dyrene styrter, det er ugjørlig å skaffe frem det som må til. «Sielfwa ogiørligheten ligga i wägen» uttaler en av aktørene, men legger til at det allikevel nu «mera ankomne på bedrifwandet och fullgiörandet så långt och wijdt det skee kan än något widlöftigt raisonerende». Det nytter ikke å komme med vanskeligheter til kongen «emedan det snarare kan lända till nachdel än fromma». Og ordren lyder «och antages inga omöjligheter eller ursäckter, som eder härmedelst forut åtwarnas utan måste i sökia alla utwäger.» Og den 19. august 1718 marsjerer hæren.

Over Skilstugan inn i Verdalen går det. Så sydover til sjøen Færen mellem Meraker og Verdalen slik at nordmennene en tid ikke vet om han vil komme gjennom Meraker eller kanskje via Forbygden til Stjørdalen eller gjennom selve Verdalen. Under marsjen legges lange strekninger av kavlveier gjennom det opbløtte terreng. Ennu den dag i dag finner vi rester av disse veianlegg. De er også lagt av på Meraker-rektangelen.

Gjennom Verdalen og videre når Armfeldt Trondhjem, som hevdes av nordmennene ved generalmajor Buddes visstnok kloke, men fra et patriotisk guttehjertes standpunkt ikke helt tilfredsstillende cunctator-politikk.

Mot jul 1718 kommer meldingen om Karl XII's fall. Samtidig bryter Armfeldt opp. Omkring 5000 mann deltar i marsjen over fjellet. Av disse finner henimot halvtredje tusen sin død under marsjen, mens yderligere omkring 1000 dør av frostskafer senere. Forferdelig var januarstormens verk og håpløs de dårlig klædde, skiløse soldaters lodd.

Men 200 år og påskesolen forsoner en også med disse frykte-

Skardørsfjell.

lige minner. I strålende vær farer vi om morgenen over Stuesjøen, over viddene under Skardørsfjellene med Sylene rett imot, og til Nedalen. Vi når ved middagssleite Nedalshytten — Trondhjems Turistforenings nokså vel gjemte, trivelige stue i bjerkekrattet ved Neas øvre løp. Det er i det hele noe stort, rummelig og koselig ved Trondhjemsforeningens hytter — enten en nu treffer dem i disse trakter eller i Trollheimen. — Det var fristende å bli, men op og avsted! Det glir godt utover ettermiddagen, og efter en god mils marsj nordover med Sylene like i øst når vi Essandsjøen som skal følges over halvmilen lang. I stor fart som skaren og den friske kveldluft frister oss til, pigger vi over sjøen og saktner bare av og til for å nyte Sylene, hvis takker lyser i fantastisk purpurglød i høire flanke lenge efterat solen har forlatt oss. «Storerikvoll» heter Turistforeningshytten ved nordenden av Essandsjøen, og vi finner den efter noen tumling i halvmørke og bjerkekratt — en god kilometer nord for sjøbredden under Blåkåkleppen. En uthengt topplanterne kom godt med. — Vi nyter maten, peisstunden og sengen efter den $3\frac{1}{2}$ —4 mil lange dagsmarsj.

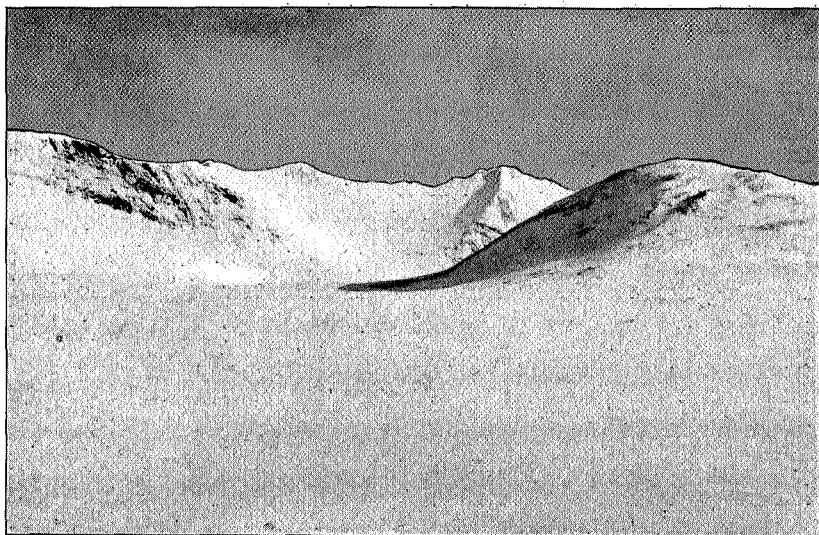
Næste morgen våkner vi ved vindkastene som river i stua. Skal

det bli Armfeldt-vær? Å nei, det er ikke kaldt, men stiv vestlig kuling. Vi får ialfall se innover mot Storlien, vårt mål. Vi vasser gjennom snerøiken langs bakken og sporene strykes efter oss som av en usynlig hånd. Det bærer rett nordøst, Armfeldts vei over grensen ved Bustvola. På toppen er ikke værendes, og vi slipper oss fort utover mot Jämtland. Det glir også fykende nedover mot Enaelvens dalføre, og med ett er vi i fullstendig ly. «Kjølen» reiser sig som en skjærmende vegg mot vestaværet. Naturen får et annet preg. Fra den stride toppete fjellvidden er vi kommet inn i et flatere, frodigere og roligere land. Bjørkeskogen vokser tykkstammet og kraftig langs den stilt flytende Enaelv. Der reiser sig nok kraftige fjell både her og der, men grunntonen er allikevel en annen. Vi er, også geografisk sett, i et annet land.

Med en kurs omtrent rett nord når vi så Storlien over Storvallen efter en god formiddagstur.

Turen fra Storlien til Meraker er herlig slik som vi tok den ifjor påske. Storlien er Sveriges Finse — og vel så det. Hotellene er overfylt, og på stasjonen står også en lang rekke sovevogner for påskegjester. Som vi litt ut på dagen drar nordover og opover Skurdalshøgda, ser vi ut over den herlige vidde og opover høidene lange rekker av skiløpere. Og her er disiplin! Gåsemarsj — og i spissen en fører med merke rundt armen. Der skal ikke risikeres noe. Uvillkårlig sammenligner jeg den norske marsjmåte for dagen. Vi er 4 par og lager 8 spor. Men så er det også vær og føre som ikke frister til å titte en annen i ryggen. Skinnende hvite hever sig av viddene Åreskutan, Snasahögdene, Helagsfjället, Sylene og hvad de nu heter alle Jämtlands fagre fjell. En vidunderlig nasjonalpark har svenskene her — et fredens sted for mennesker, og fred også for dyrene. Her jages ikke. Og sin takk tegner rypene i et rikt broderi av fine fotefar i sneen.

Fra toppen av Skurdalshögda, som vel med sin ypperlige utsikt er en «verdens ende» for sanatoriegjestene, bærer det igjen utover og nordover mot Skurdalssjøen. Ved bredden stanser vi ved en høireist sten. Her omkom nyttårsnatten 1909 de to unge brødre Printzsköld, selskapsklædde på vei fra Skalstugan til Storlien. Gamle avislesere vil huske den triste historie. — Litt har allikevel byfolket lært siden dengang. Der går neppe noen selskapsklædd over fjellet ved nyttårsleite nu.

Storsylen fra Steinfjellet.

Vi følger grensen så omtrent nordover en mils vei gjennom et høist variert fjellterreng. Knatter, voler og nuter reiser sig rundt oss der vi såvidt mulig følger søkk og drag. — Med ett blir der ekstra liv i følget: Svære dyrespor krysser vår kurs. En stor renflokk har nylig tumlet sig her og har forgjeves søkt å skrape sig ned til renlaven nede i dalbunnen. Så har de satt ende op på toppene, hvor sol og vind har tynnet snelaget og mangesteds feiet det helt vekk.

Vi drar ennu lenger nordover enn vanlig er på denne ruten, og bryter så vestover ut i nordre kant av Storkjerringvatn. Efter en forfriskende mathvil ved den solglitrende sjø står vi snart oppe i høieste skaret syd for Larsklumpen. Her er som et hogg i Kjølranden, som vi ofte har stått og sett på langt borte fra i vest. Og her er utsyn og storsyn. Tinder og fjell over en glitrende vidde, med dalsøkkene som mildnende skygger iblandt.

Slik er det en skal komme inn i Norge og helst om våren! Kanskje er det barndomsfølelsen som våkner. Jeg minnes at jeg som tiårs gutt efter 1¼ års ophold i Stockholm kom med jernbanen over Storlien tidlig i juni. Tre småpoikar stod vi ute på plattform

men, frydet oss over Åreskutan som vi visste navnet på, og over alle de andre ukjente fjell. Kanskje hadde vi egentlig tenkt oss Kjølen anderledes. Men det er det samme. Med glødende interesse og jubelrop passerer vi grensen — og så bærer det utover! Skogen kommer oss i møte, først den øverste bjerken lysegrønn og fin, så efterhvert storskogen — og mark og eng i strålende vårflor. Trøndelagen åpner sig for oss, og fra Trondhjemsfjorden stryker en luftning av salt sjø som blander sig med den sterke duft av bjerk og hegg, av skog og vår! — Så var vi også omkring 10 år gamle med landet, de gamle venner, sommeren, ferien og — livet foran oss!

Men mindre herlig forekommer det mig ikke idag. Det er «heimferdsstemning» og «heimferdslåt» i luften idag og. Hør bare på sangeren der forut!

Men snart krever farten sitt. I strålende silkeføre i en passe avkjølet eftermiddagsluft æter vi raskt kilometrene i oss ned gjennom morsomme skar og kløfter, opover smårygg og klett, og så utover igjen. Det er som triller og løp i en munter melodi.

Det er også andre som fryder sig i dette terrenget. Her vrimler av far efter fugl, rev, røiskatt og hare. I dette landskapet er det også ulven krysser viddene i veldige slag og leker med menneskenes langsomhet og sløve sanser.....

Som vi står utover en svær skavl ned på en sjøflate, har vi med ett et lite dyr mellem skiene. Stor som en rotte, fin sort pels og kroppen av elegant krukkeform. Vi gir oss i prat med fyren — en vonn, mener vi. Den snuser på støvlene våre og viser særs interesse for griselærbindingen. Sulten altså — en kjeks? Takk, det smakte utmerket! Chokolade? Ennu bedre. Litt vitaminer fra Spanias sol? — det drysser om den med appelsinskall. Og ned går det. — Vi spør — herregud, hvordan skal du berge dig mot reven her ute på isen? Men småen gomser like fornøiet — *nu* er den i Schlaraffenland, og det er bare menneskene som bekymrer sig om den dag imorgen. — Vi hilser go'kveld og Guds fred og drar videre.

Det kveldes — men nu bærer det også i susende fart ned mot dammen, som regulerer de store Fjergensjøer og Kopperåvassdraget en halvannen mil vest for grensen. Et veldig byggverk er dam-

men — og hul, så en kan gå tvers igjennem den. Ryker den, går Merakerbygda med, sies der. — En liten historie kan friske op følget nu: Vår venn i «Kungliga Vattenfallsstyrelsen» var på vassdragsskjønn i Nord-Sverige. Ved elvens utløp i Østersjøen lå som vanlig en by, hvis sterkt bekymrede representant irriterte statens humørfylte ingeniørsakkyndige: Om dammen ikke blev sterk nok og røk, vilde hele staden gå med. «Det gjør ikke noe. En stad som X-å kan vi nu bygge op igjen på seks måneder», svarer ingeniøren. «Men tenk på alle *menneskene* da, mann!» utbryter den rystede representant for staden. «Ja, det er sant — det hadde jeg glemt — det tar *ni* måneder det!».....

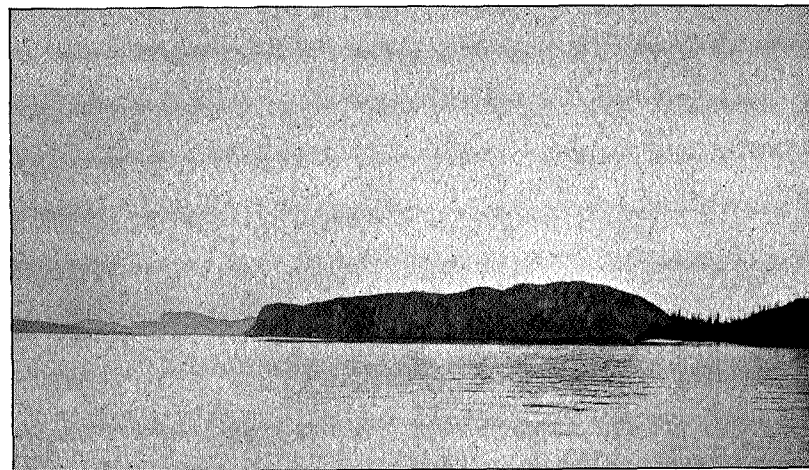
Fra elveoset arbeider vi oss op mot Vekterhaugene — dagslyset svikter og fullmånen stiger. Fra tid til annen snur vi oss og skotter op. Det er skjærtorsdagskveld og måneformørkelse ventendes. — Så kommer det som en upusset flekk i skivens nedre kant, og skyggen æter sig efterhvert videre innover. Mørk blir månen, men samtidig mere fyldig. Snart svever den i rummet som en dystert glødende kule. Vi *oplever* dens klodeform, og fornemmer slik som en gjerne gjør når et naturens under har vekket det vanesløvede sinn.

Men snart igjen krever turen *sitt*. Vi står på toppen av Vekterhaugene, der en i fullt lys kan se vel innover mot grensen og langt utover dalen. En saftig nedfart forestår, utover «Svenskefallet» og ned gjennom skogen i mørke og hårdfrosset løipe. Sauve, qui peu! —

Jeg stanser nede i skogen. Det er en kveld så vårstill og fin, og det er høitid i luften. Men tvers gjennom stillheten skjærer forræderiske sterkt skrapende lyd. Her arbeides! —

Og vi kommer vel ned — og så er det dusjen og maten — og drikken forstås! «Inte är det här något nykterhetshotel inte». Og stemningen blir som den må bli efter en vidunderlig tur og blandt mennesker i frihet, i fest og glede.

Næste morgen vekkes vi med en forsiktig fløyten. Varsomt skyves vinduet op. I solskinn sitter stæren i poplen rett utenfor og øver sine vartoner i den sterke luft. En ny dag — en ny vandring innover fjell og vidde! Å, herregud hvor det er godt å være *bare* menneske — å leke som menneskebarn i fjell og sol og vår!

Parti fra den Store Slavesjø.

THE BROTHERS PEDERSEN TO TRØNDERE I NORD-KANADAS VILDMARK AV HELGE INGSTAD

Gisnås var deres etternavn hjemme i Rennebu, Pedersen kalte de sig på den andre siden av havet. Den ene het Tom, den andre Even, men fordi de alltid holdt lag blev der likesom ikke bruk for fornavn, man talte om dem under fellesmerket «The brothers Pedersen».

I ca. 10 år fristet de livet som pelsjegere nord i Kanadas villmark. De har ord på sig som «first class men with a gun and a dog-team».

Første gang jeg hørte om «The brothers Pedersen» var en kveld etsteds i skogene øst for Den store Slavesjø. Jeg drev og flakket omkring alene med hundene mine på jakt efter villren, da jeg støtte på et friskt sledespor. Jeg fulgte dette noen timer, inntil jeg fikk øie på skjæret av et bål mellom trærne. Der hadde to av mine pelsjegervenner Bablet og Clark slått sig ned for natten. De